

N:o 29.

Ank. till Riksd. Kansli d. 7 April 1868, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om vissa helgdagars förflyttande till Söndagar.

Vid förra riksdagen föreslog Herr S. A. Hedlund, att Trettondedag Jul jemte de s. k. Annandagarne vid Jul, Påsk och Pingst måtte helt och hållet indragas såsom helgdagar samt frandet af Marie Bebådelsedag och Christi Himmelfärdsdag förflyttas till närmaste Söndag, äfvensom att Midsommardagen måtte betraktas såsom en fridag för den arbetande befolkningen, utan att vara förenad med gudstjensts hållande. I enlighet med Lag-Utskottets då afgifna yttrande i ämnet lemnade Riksdagen berörda förslag utan vidare afseende. Emellertid har samme motionär nu i så måtto förnyat sin framställning, att han uti ifrågasvarande motion (N:o 55), hvilken blifvit till Lag-Utskottet remitterad, yrkat, "att frandet af de särskilda helgdagarne Trettondedag Jul, Marie Bebådelsedag och Christi Himmelfärdsdag må förflyttas till närmaste Söndag."

Jemte hänvisning till de öfverläggningar, som vid förra riksdagen förekommo i detta ämne, har motionären vidare till stöd för sitt förslag anført, att många fromma människor skulle finnas, hvilka i de många extra helgdagarne skådade förkastliga qvarlevvor af Romersk-katholsk vidskepelse, anseende dem stå i uppenbar strid mot det klara och oförtydbara sabbatsbudet: "sex dagar skall du arbeta." Erfarenheten hade också lärt att frandet af många helgdagar icke befrämjade ett folks gudsfuktan och sedlighet, utan tvärtom; och vår egen brottmålsstatistik bure vittne derom, att en följd af helgdagar vore för sedligheten icke gagnelig, utan skadlig. Trettondedag Jul hade endast hos oss detta namn. På denna dag, den 6 Januari, firade man fordom äfven Jesu födelse, och den kallades derföre Epiphania, d. ä. (Guds) uppenbarelsesfest. Sedan man, utan anledning af den heliga skrift, gjort de vise männen, som besökte Christus, till tre Konun-

Bih. till Riksd. Prot. 1868. 7 Saml. 14 Häft.

gar, kallade man denna dag de heliga tre Konungars dag. I ett protestantiskt land borde väl ej någon betänklighet finnas, att förflytta firandet af denna dag till närmaste Söndag. Likaledes borde Marie Bebådelsedags evangelium kunna afhandlas på närmaste Söndag, utan att det heliga minne, som man dermed ville bevara, på minsta vis fördunklades. Då i fråga om Christi Himmelfärdsdag det blifvit hufvudsakligen anmärkt, att christna församlingen vill fira minnet af denna tilldragelse på samma årsdag, som den i verkligheten inträffat, ville motionären deremot blott erinra, att denna dag för hvarje år ändrade datum, med anledning af påskhögtiden. Dess firande på närmaste Söndag borde alltså kunna ske med samma vördnad och andakt, som på den extra ordinarie helgdagen. Det vore både Kyrkan och Staten ovärdigt att stifva eller bibehålla helgdagar — afsedda för heliga ändamål — för att tillfredsställa kärleken till sysslolöshet, lättja och dagdrifveri.

Utskottet kunde i afseende å denna motion tilläfvventyrs inskränka sig till att åberopa hvad Utskottet vid nästlidna riksdag anförde såsom skäl emot motionärens då framställda yrkande i enahanda, om ock något vidsträcktare syftning.

Vid den nu ifrågavarande framställningen torde likväl böra erinras, att motionären synes utgå från en föreställning om de ifrågavarande helgdagarnes betydelse, hvilken är för vår evangeliska kyrka främmande. Fattar man denna betydelse rätt, så förlorar derigenom motionen sitt väsendtliga stöd. Trettendedagens heliga minne är framförallt vår Frälsares första uppenbarelse för hedna folkens representanter. Detta minnes upplifvande torde af mängden anses värdt uppoffringen af en arbetsdag, helst vår evangeliska kyrka utom denna dag icke eger någon egentlig missionshögtid. Marie Bebådelsedag och Christi Himmelfärdsdag utmärka de begge yttersta punkterna af Christi jordiska lif. Förflyttar man dem, så rubbas derigenom de gränsstenar, inom hvilka det väsendtligaste af uppenbarelsens historia ligger. Det tidsförhållande, i hvilket de äro ställda, Marie Bebådelsedag till nästföljande Julhögtid och Himmelfärdsdagen till föregående Påsk- och efterföljande Pingstsöndag, är icke utan sin stora betydelse för den evangeliska historiens afspeglning i kyrkans högtidsfirande. Härtill kommer, att alla dessa högtider ingå på ett genomgripande sätt i folkets religiösa föreställning. Utan tvifvel skulle deras borttagande eller förflyttning till andra dagar smärtsamt sårå vårt folkmedvetande. Vittnesbörd härom bär det emottagande förslaget rönt hos flertalet af folkets representanter vid förra riksdagen.

Utskottet har ingen anledning att tro det frågans uppfattning inom Representationen undergått sedan dess någon väsendtlig förändring. De skäl, genom hvilka motionären vill verka en sådan förändring, synas icke synnerligen talande. Flera bland dem hafva ock det felet att de, om de voro giltiga, skulle leda vida längre, än till och med motionären sjelf synes böjd att gå. Särskildt är detta fallet med åberopandet af *sabbatsbudet*. Innehölle detta verkligen ett för

oss gällande förbud mot hvarje användning af en veckodag till hvila från arbete, så borde naturligtvis icke allenast de nu framhållna högtiderna, utan äfven Juldagen, Nyårsdagen, Midsommardagen o. s. v. aflysas eller förläggas till Söndagar. Denna under århundraden af kyrkans lif omhandlade fråga kan Utskottet naturligtvis icke här på ett uttömmande sätt behandla. Tillräckligt torde ock vara en enkel erinran, att föreskriften om den sjunde dagens helgande såsom sabbat är hufvudsaken i ifrågavarande bud, men att med orden "sex dagar skall du arbeta och göra alla dina gerningar" afses endast att de verldsliga bestyren borde under dessa dagar uträttas, på det man måtte vara oförhindrad att på den sjunde helga sabbaten. Rigtigheten af denna uppfattning bekräftas deraf att den mosaiska lagen föreskrifver särskilda årliga högtider, hvilkas firande måste från arbetet undandraga en eller annan veckodag. Det christliga bruk, som åt firandet af den heliga historiens viktigaste minnen uppoffrar en eller annan arbetsdag, saknar således icke ens i gamla testamentet sitt stöd. Utan all grund vändas mot firandet af vår evangeliska kyrkas högtidsdagar de skäl, hvilka med rätta anföras mot en annan kyrkas i ögonen fallande öfverdrifter; ty dessa öfverdrifter, fordom i någon mån vidlådande äfven vår kyrkoförfattning, hafva redan länge sedan blifvit derur aflägsnade. Lika litet afseende förtjena de skäl, motionären hemtat från det beklagansvärda förhållande, att ledigheten från arbete alltför ofta begagnas för att "tillfredsställa kärleken till sysslolöshet, lättja och dagdrifveri". Tillfredsställandet af denna lastbara böjelse skall icke sakna tid och tillfälle derföre att en eller annan högtidsdag borttages, helst det är välbekant att redan nu mången arbetsdag, utan att bära högtidsfirandets prägel, missbrukas för ett sådant tillfredsställande. Men det lär icke kunna bestridas, att det stora flertalet, särdeles bland landsbygdens befolkning, använda högtidsdagarne till andlig uppbyggelse.

I betraktande af allt detta anser Utskottet sig böra till Riksdagen värd- samt hemställa,

att Herr Hedlunds ifrågavarande motion må lemnas utan vidare afseende.

Stockholm den 6 April 1868.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservationer:

af Herrar *Hessle, Bovin* och *Ahlgren*.

Herrar *Faxe, Lemchen* och *von Gegerfelt* hafva begärt att få antecknad det de ej öfvervarit ärendets behandling hos Utskottet.